

**DALS-EDS
KOMMUN**

Planeringsstrategi

Översyn av ÖP-2035

2024 - 2027

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund	2
2. Tillvägagångssätt	3
3. Gällande översiktsplan	4
4. Länsstyrelsens bedömning av granskningsyttrandenas aktualitet	6
5. Övergripande förändringar med hänsyn till dokumentens aktualitet	7
6. Lagar som tillkommit	7
7. Granskning av ÖP-2035	7
8. Översiktsplanens aktualitet	10
9. Fortsatt översiktsplanearbete	10
10. Bilagor	10

1. Inledning och bakgrund

Att följa upp och utvärdera arbetet är en viktig del av kommunens översiktsplanearbete. För att stärka detta arbete ändrades 3 kap. i PBL den 1 april 2020. Ändringen innebär att kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. Annars blir översiktsplanen och tillhörande dokument inaktuella.

“3 kap. 23 § Plan- och bygglagen (PBL): Kommunfullmäktige ska anta en planeringsstrategi senast 24 månader efter ett ordinarie val. I strategin ska fullmäktige
1. ta ställning till dels ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet, dels kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen, och
2. bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 §.”

Vad är en översiktsplan?

En översiktsplan är kommunens långsiktiga verktyg som visar viljeinriktningen för hur mark- och vattenanvändningen samt bebyggelsen ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är ett av de viktigaste styrdokumenterna i en kommun. De frågor som behandlas i en översiktsplan är exempelvis vilka områden som ska bebyggas och hur de ska bebyggas, vilka områden som behöver särskilt skydd och hur de ska skyddas, vilka miljörisker det finns och hur detta ska beaktas. Till översiktsplanen kan fördjupade översiktsplaner tas fram som avser ett avgränsat geografiskt område eller tematiska tillägg som behandlar en specifik fråga, till exempel en vindbruksplan.

Planerna måste vara aktuella för att fungera som vägledning, vid såväl kommunens egna beslut om bland annat detaljplaner och bygglov, som andra myndigheters beslut om exempelvis tillstånd enligt miljöbalken. Det är också viktigt att planerna är aktuella så att företrädare för regional och statlig planering ska kunna väga in kommunens ställningstaganden, till exempel vid planering av ny infrastruktur som vägar, elledningar på stam- eller regionnätet samt vindkraft.

Syfte

Syftet med att ta fram en planeringsstrategi är att stärka uppföljningen och genomförandet av översiktsplanen och dess tillhörande dokument. Planeringsstrategin tar ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet och gör en bedömning om översiktsplanen fortfarande är aktuell. Strategin tar också ställning till hur kommunens fortsatta översiktsplanearbete ska bedrivas.

2. Tillvägagångssätt

Dokumenterna granskades i sin helhet av en arbetsgrupp. Följande frågeställningar låg till grund för granskningen:

- Har det kommit nya eller reviderade underlag efter att dokumentet antagits?
- Saknas något i texten?
- Är något inaktuellt i dokumentet?
- Var ser vi att det finns behov av förändring?
- Sammanfattning - Var finns behov av åtgärd vid framtagande av ny översiktsplan?

Det underlag som kommunen har fått från Länsstyrelsen låg till grund för granskningen. Underlaget består av en redovisning av statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet, till exempel om underlag tillkommit eller ändrats.

Arbetet med framtagande av planeringsstrategin genomfördes under våren 2024.

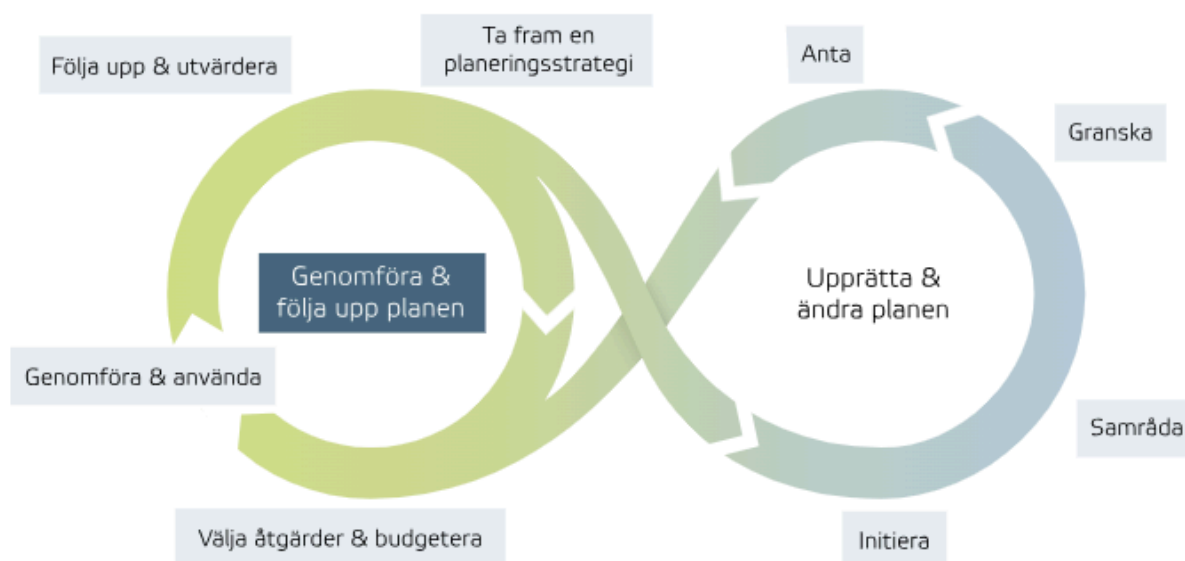

Bild från [Boverket.se](https://www.boverket.se)

3. Gällande översiktsplan

Översiktsplanen för Dals-Eds kommun följer Boverkets ÖP-modell som bygger på tre grundläggande kapitel: *Utvecklingsstrategi, Mark- och vattenanvändning* samt *Riksintressen, LIS och andra värden*. Kapitlet *Utvecklingsstrategi* visar kommunens långsiktiga utveckling fram till 2035 och är den strategiska delen av planen. Kapitlet *Mark- och vattenanvändning* visar konkret hur utvecklingsstrategin ska användas och hur kommunen prioriterar mellan olika intressen. Kapitlet *Riksintressen, LIS och andra värden* visar hur kommunen vill ta hänsyn till riksintressen och andra värden enligt plan- och bygglagen samt miljöbalken vid beslut om användning av mark- och vattenområden.

Kommunfullmäktige antog ÖP nu-2035 2021-11-09 § 84 och planen fick laga kraft 2021-12-11.

Sammanfattning av ÖP-2035

Planen medger en effektivisering och förtätning av redan bebyggda områden. Framst föreslås ny bebyggelse koncentreras till tätorten Ed där infrastruktur, arbetsplatser och service redan finns. I övrigt medges bebyggelse endast i mindre omfattning på landsbygden, i anslutning till befintlig bebyggelse, samt i ett antal utpekade områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS-områden).

Översiktsplanen anger ett mål om befolkningstillväxt och bedömer att befintliga resurser till stor del kan möta en ökad efterfrågan på bostäder. Begränsningar för utvecklingen utgörs av kapacitet i reningsverk, vattenverk, elförsörjning, skolor och kommunal service.

För industriverksamheter och handel föreslås en expanderings inom nuvarande områden Jordbron och Eds-Torp. Utöver dessa pekas området Storängen söder om Mejeriet ut då det har goda förutsättningar för industriverksamhet.

De gröna näringarna, jord- och skogsbruk, är mycket viktiga för kommunen. Stor del av kommunens markområden består av skog och skogsbruk är kommunens största näring. Dessa näringar ska värnas och att underlätta för dessa näringar är enligt planen även en strategi för att hålla marker öppna och verkar för en levande landsbygd.

Vidare föreslår översiktsplanen en satsning för att främja friluftsliv och naturturism i kommunen. Naturområden för friluftsliv och turism ska rustas upp och göras mer tillgängliga för fler människor och anläggningar kopplade till turism och friluftsliv föreslås i flera LIS-områden.

De större infrastruktursatsningar som översiktsplanen föreslår är ny dubbelspårig järnväg söder om Ed samt en ny vägdragning för tung trafik till sågverket i Nössemark.

Detta för att flytta godstrafik och tillhörande störningar utanför tätorten. Planen framhåller dock vikten av att behålla persontågtrafiken i Eds centrum, för kommunens tillgänglighet.

Vidare föreslår översiktsplanen en satsning på gång- och cykelvägar då det bedöms finnas en potential att öka cyklingen eftersom såväl invånare som arbetsplatser till stor del är koncentrerade till Eds tätort där avstånden är korta.

Kommunen antog 2010 en vindbruksplan för Dalsland tillsammans med övriga Dalslandskommuner där två lämpliga områden för vindkraft i kommunen pekas ut. Området Töftedalsfjället är redan utbyggt med 21 vindkraftverk och vid Västra Haksjön planeras en utbyggnad av 10 verk. Vindbruksplanen kvarstår som ett tematisk tillägg till översiktsplanen.

Syftet med LIS är att stimulera den lokala och regionala utvecklingen i kommuner med god tillgång till strandområden. I Dals-Ed handlar det om att locka nya fritids- och permanentboende till kommunen, men också att kunna behålla servicen för de som redan idag är bosatta på landsbygden och för att bidra till en attraktiv och konkurrenskraftig kommun.

Miljökonsekvensbeskrivning

Enligt planens riktlinjer ska påverkan på riksintressen och naturvärden alltid beaktas vid exploatering och vid förändringar i mark- och vattenanvändningen. Värden får inte skadas. Ekosystemtjänster föreslås inventeras för att höja kompetensen och kommunens naturvårdsprogram, som är obligatoriskt kunskapsunderlag vid beslutsfattande om fysisk planering, föreslås uppdateras. Ett antagande av översiktsplanen bidrar således till att framtida beslut om exploatering och mark- och vattenanvändning i Dals-Ed kan fattas utifrån aktuella och uppdaterade kunskapsunderlag, vilket bedöms positivt för samtliga miljöaspekter.

Även om översiktsplanens förslag kring mark- och vattenanvändning inte skiljer sig i någon betydande omfattning från tidigare översiktsplan, bedöms de ställningstaganden och riktlinjer om att förbättra och fördjupa kunskapen om naturvärden och miljösituationen i kommunen leda till att miljöpåverkan och en långsiktigt hållbar utveckling beaktas i större utsträckning vid beslut gällande kommunens utveckling. Ett antagande av den nya översiktsplanen bedöms därför medföra positiva konsekvenser för miljön i Dals-Ed som helhet.

4. Länsstyrelsens bedömning av granskningsyttrandenans aktualitet

Enligt 3 kap. 26 § plan- och bygglagen (PBL) ska Länsstyrelsen i ett underlag till kommunen redovisa sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. I underlaget ska Länsstyrelsen ange hur dessa intressen förhåller sig till översiktsplanen och om Länsstyrelsens granskningsyttrande i någon del inte längre gäller.

Länsstyrelsen bedömer, mot bakgrund av då gällande lagstiftning och förutsättningar, att granskningsyttrandena över kommunens översiktsplan och ändringar av denna är fortsatt aktuella enligt följande:

Översiktsplanen

Länsstyrelsen skrev i granskningsyttrandet daterat 2022-06-17 att det kan tydliggöras i översiktsplanen att fisketurism i Örekilsälven inte får medföra påtaglig skada på riksintressen. Kommunen förtydligade enligt utställningsutlåtandet detta i planen som antogs och har därmed tillgodosett synpunkten.

För Nössemark ansåg Länsstyrelsen att det är viktigt att det framgår att riksintressena ska tillgodoses och skyddas från påtaglig skada. Kommunen förtydligade detta i planen som antogs och har därmed tillgodosett synpunkten.

Länsstyrelsens synpunkt om ett förtydligande gällande miljö kvalitetsnormer för vatten har tillgodosetts.

Länsstyrelsen framhöll att översiktsplanens förslag om att kunna pröva LIS-områden vid kommunens samtliga sjöar och vattendrag var problematiskt med hänsyn till riksintressen, samt innebär osäkerhet för kommande provningar. Kommunen tog bort skrivningen i planen som antogs och har därmed tillgodosett synpunkten. Länsstyrelsen bedömde området Valsebo-Töliden olämpligt och att vattenområdena behövde undantas. Kommunen gjorde en ny avgränsning i planen som antogs så att vattenområdet undantas och har därmed tillgodosett synpunkten. Kommunen kompletterade även LIS-planen med vikten av fria passager för djur- och växtliv, motiverade tydligare utsträckningen till vattenkanten för ett antal områden samt motiverade tydligare hur två områden bidrar till stärkt service.

Kommunen har också gjort förtydliganden och kompletteringar kring översvämningsrisk och skyfall, farligt gods och miljöfarliga verksamheter efter Länsstyrelsens synpunkter.

Fördjupning och tillägg till översiktsplan avseende vindkraft på Töftedalsfjället och Buråsen. Granskningsyttrandet bedöms som fortsatt aktuellt.

Tillägg till ÖP avseende vindkraft - Vindbruk Dalsland för den del som avser Dals-Eds kommun Granskningsyttrandet bedöms som fortsatt aktuellt.

5. Övergripande förändringar med hänsyn till dokumentens aktualitet

För att underlätta för kommunen har Länsstyrelsen också förberett en förteckning över nya och reviderade planeringsunderlag som berör statliga och mellankommunala intressen i Dals-Eds kommun. Underlaget är hämtat från Planeringskatalogen och omfattar sådant planeringsunderlag som tillkommit sedan september år 2020, då Länsstyrelsen skrev ett samrådsyttrande över kommunens förslag till ny översiktsplan. Med stöd av förteckningen kan kommunen ta ställning till ändrade planeringsförutsättningar av betydelse för översiktsplanens aktualitet, kommunens fortsatta arbete med översiktsplaneringen och för att bedöma i vilken utsträckning planen är aktuell i förhållande till kraven i 3 kap. 3§, 4§ andra stycket 1 och 2 samt 5§ i PBL.

Länsstyrelsens planeringsunderlag redovisas i sin helhet i bilaga 1.

6. Lagar som tillkommit

- *Vattentjänstplan*
Från och med 2023-01-01 ändrades lagen om allmänna vattentjänster med krav på att vattentjänstplan ska finnas för kommunen.
- *Laddning av elfordon*
Sedan 2020 är laddning av elfordon ett nytt egenskapskrav i 8 kap. 4 § första stycket 11 plan- och bygglagen, PBL.

7. Granskning av ÖP-2035

Har det kommit nya eller reviderade underlag efter att översiktsplanen antogs?

Nationella/regionala underlag

- Finns redovisat i bilaga 1.

Kommunala underlag

- Kommunens utvecklingsplan 2024-2027
Antagen av kommunfullmäktige 2023-10-18 § 92.

- Laddplan för Dals-Eds kommun
Antagen av kommunstyrelsen 2023-10-25 § 175.
- Energi- och klimatstrategi för Dals-Eds kommun
Antagen av kommunfullmäktige 2023-09-13 § 82.
- Bostadsförsörjningsprogram
Under revidering och förväntas att antas i slutet av 2024.
- Avfallsplan
Under revidering.
- Naturbruksplan för Eds tätort.
Under framtagande.
- Kartskikt för grön infrastruktur och ekosystemtjänster
Under framtagande och förväntas tillgängligt under 2025.
- Kommunen har under årsskiftet 2023/2024 sett över styrdokument samt miljö- och översiktlig planering. Översynen påverkar inte översiktsplanens aktualitet eller ställningstagande, men kan komma att påverka översiktsplanens genomförandeplan.

Saknas något i texten?

- Riksintresse för skyddade vattendrag enligt miljöbalken (MB) 4 kap § 6 saknas.

Är något inaktuellt i dokumentet?

- Enligt Trafikverkets beslut 2022-09-26 bedöms länsväg 164 inte längre vara av riksintresse för kommunikationer.
- I gällande översiktsplan finns det hänvisningar till kommunens VA-plan. I och med ändringen i lagen om allmänna vattentjänster ska kommunens VA-plan ersättas med en vattentjänstplan.
- I befintlig översiktsplan står det under 4.4.3 att Dalslands miljö- och energiförbund uppmuntrar att toalettavlopp leds till slutna tankar och att detta rena slam efter hygienisering sprids på åkermark. Dessa riktlinjer upphävdes av Miljö- och Energinämnden under mitten av 2023.

Var ser vi att det finns behov av förändring?

- Tydligare förteckning över planeringsunderlag som använts inklusive datering.
- Tydligare färger i kartunderlagen.
- Vid handläggning av bygglovsärenden/strandskyddsfrågor ska enligt översiktsplanens riktlinjer naturvårdsprogrammet vara ett obligatoriskt underlag och redogörelse för hur naturvårdsvärden tryggas ska bifogas varje beslut. Remiss till Dalslands Miljö- och Energikontor bedöms i normalfallet räknas som tillräckligt underlag.

Sammanfattning - Var finns behov av åtgärd vid framtagande av ny översiktsplan?

1. Kommunen behöver se över nya/reviderade underlag och arbeta in dem i dokumentet.
2. Tydligare förteckning över planeringsunderlag som använts, inklusive datering.
3. Tydligare färger i kartunderlagen.
4. Riksintresse för skyddade vattendrag enligt MB 4 kap §6 behöver läggas till under avsnittet för riksintressen.
5. Länsväg 164 behöver tas bort under avsnittet "Riksintressen -kommunikationer".
6. I gällande översiktsplan finns det hänvisningar till kommunens VA-plan. I och med ändringen i lagen om allmänna vattentjänster ska kommunens VA-plan ersättas med en vattentjänstplan och dessa hänvisningar behöver därför ändras.
7. 4:e stycket under 4.4.3 behöver tas bort, det vill säga där det står att Dalslands miljö- och energiförbund uppmanar att toalettavloppet leds till slutna tankar och att detta rena slam efter hygienisering sprids på åkermark.
8. Översynen av styrdokument samt miljö- och översiktlig planering påverkar inte översiktsplanens aktualitet eller ställningstagande, men kan komma att påverka översiktsplanens genomförandeplan. Genomförandeplanen kan därför på sikt behöva revideras.
9. Vid handläggning av bygglovsärenden/strandskyddsfrågor ska enligt översiktsplanens riktlinjer naturvårdsprogrammet vara ett obligatoriskt underlag och redogörelse för hur naturvårdsvärden tryggas ska bifogas varje beslut. Remiss till Dalslands Miljö- och Energikontor bedöms i normalfallet räknas som tillräckligt underlag.

8. Översiktsplanens aktualitet

Översiktsplanen bedöms ge vägledning om kommunens mark- och vattenanvändning på kort och lång sikt. Den redovisar hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras samt hur kommunen avser tillgodose de värden berörda riksintressen avser att skydda. Översiktsplanen bedöms ge stöd för att miljö kvalitetsnormer följs. Översiktsplanen bedöms också spegla den politiska viljeinriktningen i Dals-Eds kommun.

Mot bakgrund av det bedöms översiktsplanen vara aktuell i förhållande till de samhällsintressen som anges i 3 kap 3 §, 4 § andra stycket 1 och 2 samt 5 § PBL.

9. Fortsatt översiktsplanearbete

De underlag som tillkommit eller reviderats efter att kommunens översiktsplan antogs finns att ta del av i bilaga 1. Underlaget kommer även att arbetas in i ett arbetsmaterial för att säkerställa att det senaste underlaget tillämpas vid handläggning inom kommunen.

Dals-Eds kommun kommer fortsätta att arbeta kontinuerligt med översiktsplanen. Arbetet kommer inledningsvis att inriktas på de punkter som kräver åtgärd enligt planeringsstrategin, samt att säkerställa att kommande styrdokument och nationella/regionala mål kan arbetas in i den nya översiktsplanen.

10. Bilagor:

Bilaga 1 - Nya eller reviderade underlag

Bilaga 2 - Länsstyrelsens yttrande avseende statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens (ÖP) aktualitet

I arbetsgruppen ingick:

<u>Namn</u>	<u>Titel</u>	<u>Ansvarsområde</u>
Tommy Nerstrand	Näringslivsstrateg	Näringsliv
Linda Blomgren	Folkhälsostateg	Folkhälsa, Barnperspektiv, social hållbarhet
Anders Wockatz	Digitaliseringsstrateg	Digitalisering
Magnus Åkesson och Carlos Garcia	Samhällsbyggnadschef/VA-chef	VA, Avfall, Gata/Väg/Park
DMEK	DMEK	MKN, Vattenfrågor, Ekosystemtjänster
Morgan Funevall	FOKUS	Kultur och Fritid
Sofia Mattsson	FOKUS	Utbildning, Barn och unga
Emelie Andersson	Socialförvaltningen	Demografi, Tillgänglighet
Jonas Olsson	Tf. kommundirektör	Information
Jessica Olsson	Tf. kanslichef	Projektledning/ Infrastruktur/Kollektivtrafik
Elin Andersson	Plan- och bygglovsingenjör	GIS, strandskydd, detaljplaner, geodata och adresser
Eva Sjöton	AMI-chef	Arbetsmarknad
Elin Olsson	Projektansvarig/Bygglovshandläggare	Projektledning